

CHAMBRE DES REPRÉSENTANTS
DE BELGIQUE

24 mars 2005

PROJET DE LOI

**portant des dispositions diverses relatives
aux délais, à la requête contradictoire
et à la procédure en
règlement collectif de dettes**

AMENDEMENTS

N° 15 DE MM. **MASSIN ET MAYEUR**

Art. 11

**Compléter cet article par un point 4°, rédigé
comme suit:**

«4° Compléter cet article par un § 5, libellé comme
suit:

«§ 5. Ce plan prévoit le remboursement prioritaire
des dettes liées à l'état de santé du débiteur et des
dettes de logement pour autant que dans ce dernier
cas celui-ci soit maintenu dans les lieux loués ou dont
il est propriétaire.».

Documents précédents :

Doc 51 **1309/ (2003/2004)** :

001 : Projet de loi.

002 : Avis du Conseil Supérieur de la Justice.

003 à 005: Amendements.

BELGISCHE KAMER VAN
VOLKSVERTEGENWOORDIGERS

24 maart 2005

WETSONTWERP

**houdende bepalingen betreffende
de termijnen, het verzoekschrift op
tegenspraak en de procedure van
collectieve schuldenregeling**

AMENDEMENTEN

Nr. 15 VAN DE HEREN **MASSIN EN MAYEUR**

Art. 11

Dit artikel aanvullen met een 4°, luidende:

«4° Dit artikel aanvullen met een § 5, luidende:

«§ 5. Die regeling bepaalt dat de aan de gezond-
heidstoestand van de schuldenaar verbonden schul-
den alsmede de woonschulden bij voorrang worden te-
rugbetaald, voor zover de schuldenaar, in dat laatste
geval, in het gehuurde goed blijft of in het goed waar-
van hij eigenaar is.».

Voorgaande documenten :

Doc 51 **1309/ (2003/2004)** :

001 : Wetsontwerp.

002 : Advies van de Hoge Raad voor de Justitie.

003 tot 005: Amendementen.

JUSTIFICATION

La justification est la même qu'en ce qui concerne l'amendement précédent.

N° 16 DE MM. **MASSIN ET MAYEUR**

Art. 26bis (nouveau)

Insérer sous un chapitre 10bis, libellé «Code civil» un article 26bis, rédigé comme suit:

«Art. 26bis. — Au titre XVIII du Code civil, «Des privilèges et hypothèques», article 19, remplacer le 3° par la disposition suivante:

«3° Les frais de dernière maladie pendant un an ainsi que les créances liées à l'état de santé du débiteur;

Les créances du bailleur ou de l'institution de crédit visée à l'article 1er de la loi du 12 juin 1991 relatif au crédit à la consommation ainsi qu'à l'article 1er de la loi du 4 août 1992 relative au crédit hypothécaire et portant sur un prêt visé à l'article 1er de la loi du 12 juin 1991 précitée et à l'article 2 de la loi du 4 août 1992 précitée liées au logement du débiteur pour autant que celui-ci soit maintenu dans les lieux loués ou dont il est propriétaire.».

JUSTIFICATION

La justification est la même qu'en ce qui concerne l'amendement précédent. Il est proposé de créer un privilège pour les créances hospitalières ainsi que pour celles du bailleur en modifiant en ce sens la loi hypothécaire. En créant un privilège, la règle sera applicable à toutes les situations de concours et de répartition entre créanciers et non pas uniquement aux personnes bénéficiant de la procédure en règlement collectif de dettes.

N° 17 DE MM. **MASSIN ET MAYEUR**

Art. 9

Insérer un point 1bis, rédigé comme suit:

«1bis. Le § 2 est complété par la phrase suivante:

VERANTWOORDING

De verantwoording is identiek met die van het vorige amendement.

Nr. 16 VAN DE HEREN **MASSIN EN MAYEUR**

Art. 26bis (nieuw)

Onder een hoofdstuk 10bis met als opschrift «Burgerlijk Wetboek», een artikel 26bis invoegen, luidende:

«Art. 26bis. — In artikel 19 van titel XVIII «Voorrechten en hypotheek» van het Burgerlijk Wetboek, het 3° vervangen door de volgende bepaling:

«3° De kosten van laatste ziekte gedurende een jaar alsmede de aan de gezondheidstoestand van de schuldenaar verbonden schuldvorderingen;

De schuldvorderingen van de verhuurder of van de kredietgever bedoeld in artikel 1 van de wet van 12 juni 1991 op het consumentenkrediet alsmede in artikel 1 van de wet van 4 augustus 1992 op het hypothecair krediet die betrekking hebben op een lening bedoeld in artikel 1 van voornoemde wet van 12 juni 1991 en in artikel 2 van voornoemde wet van 4 augustus 1992 en verbonden zijn aan de woning van de schuldenaar, voor zover deze in het gehuurde goed blijft of in het goed waarvan hij eigenaar is.».

VERANTWOORDING

De verantwoording is identiek met die van het vorige amendement. Voorgesteld wordt een voorrecht te doen ontstaan voor de schuldvorderingen van het ziekenhuis alsmede voor die van de schuldenaar door de hypotheekwet in die zin te wijzigen. Door een voorrecht te creëren zal de regel van toepassing worden op alle situaties van medewerking van en verdeling onder de schuldeisers en niet uitsluitend op de personen die in aanmerking komen voor de procedure van collectieve schuldenregeling

Nr 17 VAN DE HEREN **MASSIN EN MAYEUR**

Art. 9

Een punt 1°bis invoegen, luidende:

«1°bis. Paragraaf 2 wordt aangevuld met de volgende zin:

«Ce plan prévoit le remboursement prioritaire des dettes liées à la santé du débiteur et des dettes de logement pour autant que dans ce cas ce dernier soit maintenu dans les lieux loués ou dont il est propriétaire.».

JUSTIFICATION

Le phénomène du surendettement des particuliers est devenu un problème majeur au sein de notre société pour de nombreuses familles.

Les dettes afférentes à la santé et celles relatives au logement représentent une source de surendettement, tant pour les personnes déjà fortement précarisées et aidées mais aussi pour celles vivant chaque mois «à l'euro près» malgré un emploi ou bénéficiant d'allocations sociales. Il faut tenir compte des situations de surendettement de manière globale. Les dettes des ménages, endettés ou surendettés sont multiples: loyer(s), crédit(s) à la consommation, factures relatives à l'énergie (eau, gaz et électricité, fiscales, crédit hypothécaire, ainsi que les arriérés et intérêts, frais de recouvrement ou d'huissiers,...

Lorsqu'un ménage se trouve confronté à cette impossibilité de faire face à l'ensemble de ses obligations financières, il doit nécessairement réduire, pour cause de remboursement de dettes, certaines de ses dépenses ou faire des choix de payer certaines factures plutôt que d'autres, ce qui équivaut à une sous-consommation de certains «biens de consommation» pourtant parfois nécessaires et vitaux. Celle-ci ne devrait en aucun cas porter sur des frais afférents à la santé du débiteur et encore moins de sa famille ni à propos des difficultés concernant son logement.

Le droit au logement est une des composantes du droit à un niveau de vie suffisant au même titre que l'alimentation, l'habillage et les soins médicaux.

Il est un des éléments indispensables à la protection de la santé.

Certaines personnes n'osent plus se présenter à une consultation médicale ni même aux services d'urgences ayant contracté une dette trop importante vis-à-vis d'un établissement de soins.

Le bailleur doit aussi disposer de certaines garanties: son privilège sur les meubles meublants devient quasi sans objet faute d'assiette. Ne pas lui donner l'assurance de recevoir par préférence une somme même dérisoire pourrait conduire à une plus grande sévérité dans le choix de son locataire ou dans l'attitude à prendre vis-à-vis de celui-ci. Les dettes de logement sont souvent importantes

«Die regeling bepaalt dat de aan de gezondheids-toestand van de schuldenaar verbonden schulden alsmede de woonschulden bij voorrang worden terugbetaald, voor zover de schuldenaar, in dat laatste geval, in het gehuurde goed blijft of in het goed waarvan hij eigenaar is.».

VERANTWOORDING

Het verschijnsel van de schuldenoverlast van particulieren is in onze samenleving voor talrijke gezinnen een zeer netelig probleem geworden.

Niet alleen voor de personen die het al niet erg breed hebben, maar tevens voor die mensen die elke maand, ondanks dat ze werk hebben of een uitkering ontvangen, elke euro tweemaal moeten omkeren willen ze rondkomen, vormen de schulden met betrekking tot de gezondheidszorg en tot de huisvesting een bron van overmatige schuldenlast. Met de situaties inzake overmatige schuldenlast moet op een alomvattende wijze rekening worden gehouden. Zo kunnen de schulden van de gezinnen die in (zware) schulden zitten, diverse vormen aannemen: achterstallig huurgeld, consumentenkrediet(en), energiefacturen (water, gas, elektriciteit), belastingschulden, schulden inzake hypotheckair krediet, alsmede achterstallige bedragen en interesten, invorderingskosten of deurwaarderskosten

Wanneer een gezin wordt geconfronteerd met die onmogelijkheid om het geheel van zijn financiële verplichtingen na te komen, moet het – om de schulden terug te betalen – noodzakelijkerwijze bepaalde uitgaven verminderen. Het kan er ook voor kiezen bepaalde facturen eerder dan andere te betalen, wat dan neerkomt op een «onderconsumptie» van bepaalde verbruiksgoederen die nochtans als noodzakelijk en van vitaal belang behoren te worden aangemerkt. Die «onderconsumptie» mag dan in geen geval betrekking hebben op kosten met betrekking tot de gezondheid van de schuldenaar of van die van zijn gezin, noch op moeilijkheden om zijn huisvesting te betalen.

Net als het recht op voeding, kleding en zorgverlening is het recht op huisvesting één van de componenten van het recht op een behoorlijke levensstandaard.

Het is een van de elementen die onontbeerlijk zijn voor de bescherming van de gezondheid.

Sommigen durven niet meer op consult te gaan of zelfs geen beroep meer te doen op de dienst spoedgevallen omdat ze bij het ziekenhuis een te hoge schuld hebben.

Ook de verhuurder moet bepaalde garanties hebben: zijn voorrecht ten aanzien van het huisraad vervalt nagenoeg bij gebrek aan grondslag. Als hij niet de zekerheid heeft dat hij bij voorrang een zelfs zeer laag bedrag zal krijgen, zou hem dat ertoe kunnen aanzetten strenger te zijn bij het kiezen van een huurder of in de wijze waarop hij zich tegenover die huurder zal opstellen. Schulden voor huisvesting zijn vaak aanzienlijk.

Lorsqu'une personne se retrouve précarisée ou surendettée, il est impératif qu'elle puisse continuer, dans la mesure du possible, à honorer son contrat de bail afin d'éviter une expulsion, mais qu'elle puisse continuer aussi à se soigner, elle et les siens, les deux étant intimement liés.

Il s'agit de dignité humaine, du droit au logement et du droit pour tous de bénéficier de soins de santé de qualité.

Il s'agit de respecter mais aussi de concrétiser le prescrit de l'article 23 de la Constitution mais aussi l'esprit de la loi relative au règlement collectif de dettes dont l'objectif est le rétablissement de la situation financière du débiteur, en lui permettant notamment, dans la mesure du possible, de payer ses dettes, en lui garantissant ainsi qu'à sa famille qu'ils pourront mener une vie conforme à la dignité humaine.

En effet, la reconnaissance des droits économiques et sociaux fondamentaux implique l'épanouissement du citoyen au sein de la société sur le plan personnel et social, et doit permettre à tout homme diminué par la maladie et la détresse morale ou matérielle de retrouver, compte tenu des conditions dans lesquelles il se trouve, un niveau de vie convenable, c'est-à-dire un niveau de bien être semblable à celui de l'ensemble d'une société donnée (proposition de loi Mayeur-Burgeon, Doc.parl. Ch.repr., 1993-94/1 citant MM. Taminiaux et Lallemand, Doc Sénat, n°100-2/2°, SE 1991-1992).

Dans ce contexte, il est proposé lorsqu'un médiateur de dettes exécute, dans le cadre de la loi sur le règlement collectif de dettes, les modalités d'un plan amiable ou lors d'un plan imposé judiciairement que certaines dettes soient honorées par priorité.

Ce plan peut prévoir des modalités multiples en s'inspirant de l'article 1675/12 du Code judiciaire et notamment: le remboursement prioritaire de certaines dettes.

En ce qui concerne le sort des sûretés, force est de constater que la décision d'admissibilité à la procédure en règlement collectif de dettes du débiteur non commerçant qui ne peut plus y faire face provoque une situation de concours entre les créanciers, situation pourtant mal adaptée à l'esprit de la loi (Ledoux, *Les sûretés réelles* – Chronique de jurisprudence 1994-2002, p.27).

En effet, le but de l'opération n'étant pas de réaliser l'ensemble du patrimoine du débiteur, ce qui serait contraire à l'esprit premier de la loi mais de réaménager sa situation financière en conservant le patrimoine de la personne. La Cour de cassation a d'ailleurs statué en ce sens dans un arrêt du 31 mai 2001 (J.T., 2001, p.568) lorsqu'elle précise que dans le cadre du règlement collectif de dettes, le principe de l'égalité des créanciers est temporairement mis au service du paiement des dettes et non au service de la réalisation (vente) du patrimoine du

Als iemand het heel moeilijk heeft, of tegen een overmatige schuldenlast aankijkt, moet hij, uiteraard in de mate van het mogelijke, de bepalingen van zijn huurovereenkomst kunnen nakomen zodat hij niet wordt uitgezet, maar hij moet zichzelf tevens kunnen blijven verzorgen, aangezien de beide nauw met elkaar verbonden zijn, voor hemzelf en zijn gezin

Het gaat om de menselijke waardigheid, het recht op huisvesting en het recht voor allen op goede gezondheidszorg.

Daarbij is het zaak het bepaalde van artikel 23 van de Grondwet, maar ook de strekking van de wet betreffende de collectieve schuldenregeling na te leven. Die bepaalt dat een schuldenaar zijn financiële toestand kan rechtekken door hem, in de mate van het mogelijke, de mogelijkheid te bieden zijn schulden te betalen door voor hemzelf en zijn gezin de waarborg in te bouwen dat zij een menswaardig leven kunnen leiden.

Die erkenning van de economische en sociale grondrechten stelt de burger in staat zich in de samenleving op persoonlijk en sociaal gebied te ontplooiën en biedt eenieder die door ziekte of door materiële of geestelijke nood in moeilijkheden is geraakt, de kans om, rekening houdend met de omstandigheden waarin hij zich bevindt, opnieuw een aanvaardbaar levenspeil te bereiken, dat wil zeggen een niveau van welzijn dat met dat van een gegeven samenleving overeenstemt (zie terzake het wetsvoorstel van de heer Mayeur en mevrouw Burgeon ter voorkoming en beperking van schuldenoverlast, Stuk Kamer nr. 1324/1, 1993-1994, blz. 3, waarbij zij verwijzen naar een citaat van de heren Taminiaux en Lallemand, Gedr. St. Senaat, nr. 100-2/2°, BZ 1991-1992).

In die context wordt voorgesteld dat; wanneer een schuldbemiddelaar de nadere voorwaarden van een plan ten uitvoer legt en de opbrengst van een verkoop verdeelt of gedeeltelijke stortingen uitvoert in het kader van een situatie van samenloop of niet, sommige schuldeisers bij voorrang worden betaald.

Dat plan kan voorzien in tal van nadere voorwaarden, door voort te bouwen op artikel 1675/12 van het Gerechtelijk Wetboek, en in het bijzonder in de prioritaire terugbetaling van bepaalde schulden.

Wat de zakelijke zekerheden betreft, kan men niet om de vaststelling heen dat de beslissing om toegang tot de collectieve aanzuiveringsregeling te krijgen voor de schuldenaar die geen handelaar is en die de zakelijke zekerheden niet meer kan nakomen, leidt tot een toestand waarbij samenloop tussen diverse schuldeisers ontstaat. Daarbij zij evenwel aangestipt dat die toestand slecht aan de strekking van de wet is aangepast. (Ledoux, *Les sûretés réelles* - *Chronique de jurisprudence* 1994-2002, blz. 27).

De operatie heeft immers niet tot doel het geheel van het vermogen van de schuldenaar te gelde te maken, wat strijdig zou zijn met wat de wet in eerste instantie naar de geest beoogt, maar wel de financiële toestand recht te trekken, waarbij de betrokkene zijn persoonlijk vermogen kan behouden. In een arrest van 31 mei 2001 (J.T., 2001, blz. 568) heeft het Hof van Cassatie trouwens uitspraak in die zin gedaan wanneer het Hof oordeelt dat in het kader van een collectieve schuldenregeling het beginsel van gelijkheid tussen de schuldeisers tijdelijk wordt

débiteur, lequel est *gelé* pendant le déroulement de la procédure afin d'encourager la survenance d'un plan de règlement.

Lorsqu'un plan amiable est établi par le médiateur de dettes, les créanciers sont appelés à accepter des propositions d'apurement et à faire des concessions.

Il faut agir en instaurant l'obligation pour le médiateur ou pour le juge, lorsque la tentative de plan amiable a échoué, de tenir compte de ces créances prioritaires en leur enlevant la faculté qu'ils ont de le faire dans l'état actuel de la loi.

Il est donc proposé de modifier le Code judiciaire, en insérant ces priorités dans les dispositions sur le règlement collectif de dettes.

Eric MASSIN (PS)
Yvan MAYEUR (PS)

aangewend voor de aanzuivering van de schulden en niet voor de tegeldemaking van het vermogen van de schuldenaar; dat tijdens de duurtijd van de regeling wordt «bevroren» teneinde hem ertoe aan te sporen een aanzuiveringsregeling op te zetten.

Wanneer door de schuldbemiddelaar een minnelijke regeling wordt opgesteld, zal de schuldeisers worden gevraagd voorstellen inzake de aanzuiveringsregeling te aanvaarden en toegevingen te doen.

Men moet zo te werk gaan dat de schuldbemiddelaar of de rechter – wanneer een poging om tot een minnelijke regeling te komen mislukt is – verplicht is rekening te houden met die prioritaire schuldvorderingen, door hen de mogelijkheid te ontlenen zulks te doen luidens de vigerende wet.

Daarom wordt voorgesteld het Gerechtelijk Wetboek te wijzigen door die prioriteiten in de bepalingen over de collectie schuldregeling in te voegen.